

Kalkkimaalarit

Sanomalehtien etusivuille ilmestyy kuvia DC 9 -tyyppisestä suihkukoneesta, joka lojuu lumisella pellolla. Kone on kauttaaltaan lumisen valkoinen. Koneen runko on osittain murtunut.

Eletään joulukuun loppua vuonna 1991. Sää on vielä syksyisen nuhjuinen mutta maisea vähästä lumesta valkoinen. Arlandan kentällä jatkuu kiihkeä tahti. Koneita nousee ja laskee, ja niitä huolletaan pikatahtia.

Talvisaikaan lentokoneen jäänpoisto on tarkkaa hommaa. Koneen aerodynaamiset pinnat pitää tarkistaa huolellisesti, ettei niihin ole jäänyt edelliseltä lennolla jäätä. Ohjeissa painotetaan, että pintoja pitää tunnustella paljain käsin kirkkaan jään havaitsemiksi. Lopuksi kone valellaan jäänestoaineella.

SAS:n suihkari Dana Viking on myös saanut ruiskutuksensa, ja se rullaa kiitotielle valmiina lähtöön. Koneen yli sata matkustajaa istuskelee rauhallisesti paikoillaan lehtiä lueskellen.

Kone kiihdyttää ja nousee vaivattomasti. Pian kuuluu vähän rytinää, ja kone alkaa menettää korkeuttaan. Neljän minuutin päästä lähdöstä se rysähtää pellolle Upsalan lähelle. Kovasta mäjäyksestä huolimatta kone säilyy yhtenä kappaleena, eikä kukaan loukkaannu pahemmin.

Onnettomuuden syyksi paljastuu pian siipien pintoihin edelliseltä lennolta jäänyt paksu jää. Se murtui nousussa ja palaset lensivät takarungossa oleviin moottoreihin rikkoen ahtimien siipiä ja tuhoten siten moottorit. Koneen tanskalainen kapteeni tekee urotyön liukuessaan sähkölinjojen välistä lumiselle pellolle.

Koska onnettomuuspaikka on lähellä Arlandaa, apu tulee pian. Mutta ketkä ehtiväkään ensiksi? Kalkkimaalimiehet. He pyyhäلتävät koneen ääreen ja ruiskuttavat SAS:n tunnukset piiloon. Lehdistöön leviää kuvia vaurioituneesta valkoisesta koneesta.

Mutta onneksi vapaassa maailmassa aina joku ehtii havainnoimaan ja kuvaamaan. Niin tässäkin tapauksessa. Pian julkaistaan samasta koneesta myös oikeita kuvia, joissa näkyy pohjoismaisen yhtiön tunnus väreineen.

SAS:n maine meni pitkäksi aikaa. Tällaista on yhtiön turvajohtaminen ja -kulttuuri? Tapauksesta on kulunut jo lähes kaksikymmentä vuotta, mutta edelleen se muistetaan ja siihen palataan piireissä.

SAS oli pitkään mm. Finnairin ja Qantasin ohella sellaisten yhtiöiden joukossa, joille ei ollut sattunut vuoden 1970 jälkeen yhtään uhreja vaatintaa onnettomuutta. Sitten Milanon Linaten kentällä sumussa saksalainen pikkukone eksyi ohjeiden vastaisesti SAS:n koneen eteen aiheuttaen tuhoisan onnettomuuden. Siitäkin vielä selvittiin.

Viimeaikojen Dash-sekoilut ja tytäryhtiö Spanairin onnettomuus ovat suistaneet SAS:n umpikujaan. Uskollisimpienkin asiakkaiden luottamus horjuu. Tulot hiipuvat, kulut kasvavat, rahat loppuvat ja kaiken päälle parikymmentä sekalaista ammattijärjestöä ryppyilee. Yhtiö etsii kuumeisesti kumppania.

pajen